

Andrzej Zając

KODEKS RYCERSKI

Jak dzisiaj wieść szlachtetne życie

Kodeks rycerski

Andrzej Zając

KODEKS RYCERSKI

Jak dzisiaj wieść szlchetne życie

Bratni Zew
Wydawnictwo
Franciszkanów

Copyright wydania polskiego

© 2018 by Wydawnictwo Franciszkanów „Bratni Zew” sp. z o.o.

ISBN 978-83-7485-302-6

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Książka ani żadna jej część nie może być przedrukowywana, ani w jakikolwiek inny sposób reprodukowana czy powielana mechanicznie, fotooptycznie, zapisywana elektronicznie lub magnetycznie, ani odczytywana w środkach publicznego przekazu bez pisemnej zgody wydawcy.

Redakcja:

Magdalena Maziarz

Na okładce:

Rajmund na koniu autorstwa Katarzyny Bilskiej, na podstawie fragmentu VII miniatury z *Breviculum seu Electorium Parvum* Thomasa le Myesiera, XIV w.

Cytowane fragmenty biblijne pochodzą z IV wydania Biblii Tysiąclecia, a franciszkańskie ze *Źródeł franciszkańskich*, wydanych przez Wydawnictwo Franciszkanów „Bratni Zew”, Kraków 2005.

W niektórych tekstach św. Franciszka autor dokonał pewnych korekt w przekładzie.

Imprimi potest:

Mariusz Koziół OFMConv

wikariusz prowincji

WYDAWNICTWO FRANCISZKANÓW

„Bratni Zew” spółka z o.o.

ul. Grodzka 54, 31-044 Kraków
tel. 12 428 32 40, fax 12 428 32 41

www.bratnizew.pl

*Czyż ci nie rozkazałem:
Bądź mężny i mocny?
Nie bój się i nie lękaj,
ponieważ z tobą jest Pan, Bóg twój,
wszędzie, gdziekolwiek pójdziesz.*

Joz 1,9

Spis treści

1	Rycerz i serce	13
2	Rycerz i czas	17
3	Rycerz i szlachetność	21
4	Rycerz i cierpliwość	25
5	Rycerz i chwila obecna	29
6	Rycerz i codzienność	33
7	Rycerz i radość	37
8	Rycerz i prawo	41
9	Rycerz i zdanie sprawy	45
10	Rycerz i niemoc	49
11	Rycerz i człowiek	53
12	Rycerz i spotkanie	57
13	Rycerz i przyjaźń	61
14	Rycerz i sukcesy innych	65
15	Rycerz i opanowanie	69
16	Rycerz i dyskrecja	73
17	Rycerz i odwaga	77
18	Rycerz i sprawność	81
19	Rycerz i obecność	85
20	Rycerz i przebaczenie	89
21	Rycerz i zdumienie	93

22	Rycerz i błogosławieństwo	97
23	Rycerz i milczenie	101
24	Rycerz i służba	105
25	Rycerz i piękno	109
26	Rycerz i ufność	113
27	Rycerz i pieśń uwielbienia	117
28	Rycerz i pamięć	121
29	Rycerz i krzywdy	125
30	Rycerz i Matka	129
31	Rycerz i królewskie zastępy	133
32	Rycerz i Księga	137
33	Rycerz i źródło	141

Rycerstwo ma swoją historię. Ale ma też swoją duszę! To, co ją ożywia, to przede wszystkim szlachetność. Tak było kiedyś i tak jest teraz. Rycerzem może być każdy, kto na co dzień zabiega o szlachetne życie. Kto przede wszystkim pamięta, czym jest rycerzem i dla jakiej sprawy walczy. Codziennosc to pole zmagañ, na którym każdy może odnosić prawdziwe zwycięstwa.

Na okładce nieprzypadkowo widnieje wizerunek bł. Rajmunda Lulla na koniu. Ten kataloński tercjarz franciszkański, pochodzący z rycerskiej rodziny, choć nigdy nie przywdział zbroi, był rycerzem w zachowaniu. Wśród swoich licznych dzieł napisał również *Księgę rycerską*, ukazując to, co charakteryzuje prawdziwego chrześcijańskiego rycerza. Był przekonany, że słowo, perswazja, odwaga, hart ducha mają większą siłę oddziaływania niż tradycyjne wyposażenie zbrojne średniowiecznego wojownika.

Jak wygląda zbroja Bożego rycerza, można się dowiedzieć od św. Pawła: „My zaś, którzy do dnia należymy, bądźmy trzeźwi, odziani w pancerz wiary i miłości oraz hełm nadziei zbawienia” (1 Tes 5,8). W liście do Efezjan podaje on jeszcze bardziej szczegółowy opis: „Stańcie więc do walki przepasawszy biodra

wasze prawdą i oblókłszy pancerz, którym jest sprawiedliwość, a obuwszy nogi w gotowość głoszenia dobrej nowiny o pokoju. W każdym położeniu bierzcie wiarę jako tarczę, dzięki której zdołacie zgasić wszystkie rozżarzone pociski Złego. Weźcie też hełm zbawienia i miecz Ducha, to jest słowo Boże – wśród wszelkiej modlitwy i błagania” (Ef 6,14-18).

Duch rycerski nie jest bynajmniej domeną samych mężczyzn. Chodzi tu nie tylko o Joannę d’Arc. Bardziej jeszcze przekonuje o tym niezwykle i wzruszające wyznanie niespełna siedmioletniej mistyczki włoskiej, Antonietty Meo, zwanej Nennoliną. Ona to, schorowana i bliska śmierci, w przeddzień sakramentu bierzmowania napisała w jednym z liścików, jakie miała zwyczaj kierować do Boga: „Kochany Duchu Święty, jutro Cię przyjmę i jestem bardzo uradowana, i stanę się żołnierzem Boga”.

Rycerzem w swoim pragnieniu i życiowej postawie był – wydawać by się mogło paradoksalnie – piewca pokoju, św. Franciszek z Asyżu. Podobnie św. Klara, która z odwagą umiała zawalczyć o zachowanie charyzmatu, jaki otrzymała od Boga. Szczególnym przykładem jest św. Maksymilian Kolbe, franciszkanin, za-

łóżyciel Rycerstwa Niepokalanej. Nawet w nie-
ludzkich warunkach obozu koncentracyjnego
i w bunkrze głodowym Auschwitz oprawcy nie
zdołali go upodlić. Wiedział, kim jest i komu
służy, dlatego do końca zadbał o swoją god-
ność. Wiedział, że również tam może okazać
się zwycięzcą, i rzeczywiście nim był!

Niech te 33 sentencje – z odniesieniami do
słowa biblijnego oraz św. Franciszka i św. Kła-
ry – dodają odwagi w codziennej walce o wier-
ność Panu poprzez szlachetne życie. Niech
będą praktyczną odpowiedzią na wezwanie, ja-
kie usłyszał biblijny Gedeon: „Pan jest z tobą,
dzielny wojowniku!” (por. Sdz 6,12). Owocnej
lektury i pięknych zwycięstw!

1

Rycerz
i serce

Bo gdzie jest twój skarb,
tam będzie i serce twoje.

Mt 6,21

Prawdziwie czystego serca są ci,
którzy gardzą dobrami ziemskimi,
szukają niebieskich i nie przestają nigdy
czystym sercem i duszą uwielbiać i widzieć Pana,
Boga żywego i prawdziwego.

św. Franciszek, *Napomnienia*, 18,2

Rycerz dba o swoje serce jak o najdroższy skarb. Wie, że w nim rozgrywa się jego największa walka. Wykazuje w tej walce wytrwałość i męstwo, bo zawsze chce zachować w sobie uczucia swego Pana, gotowość na wzniosłe Jego nawiedzenia i tęsknotę za spotkaniem w Królestwie chwały. Tęskni bowiem nie za tym co było, ale za tym co będzie.

2

Rycerz
i czas

Uważajcie, czuwajcie,
bo nie wiecie, kiedy czas ten nadejdzie.
Lecz co wam mówię, mówię wszystkim:
Czuwajcie!

Mk 13,33.37

Wszchemogący, wiekuisty, sprawiedliwy
i miłosierny Boże, daj nam nędznym
czynić dla Ciebie to, o czym wiemy,
że tego chcesz i chcesz zawsze tego,
co się Tobie podoba.

św. Franciszek, *List do Zakonu*, 50

Rycerz rozpoznaje czas właściwy: wie, kiedy ćwiczyć się do walki, kiedy walczyć i kiedy odpoczywać. W swojej czujności nie odpowiada na prowokacje, lecz przystępuje do działania wtedy, kiedy Pan go do tego wzywa.

3

Rycerz
i szlachetność

W końcu, bracia, wszystko, co jest prawdziwe,
co godne, co sprawiedliwe, co czyste, co miłe,
co zasługuje na uznanie: jeśli jest jakąś cnotą
i czynem chwalebny – to miejcie na myśli!

Flp 4,8

To zaś, które w dobrej ziemi zostało posiane
oznacza ludzi, którzy słuchając słowa sercem
dobrym i szlachetnym rozumieją i zatrzymują,
i przynoszą owoc w cierpliwości.

św. Franciszek, *Reguła niezatwierdzona*, 22,17

Rycerz we wszystkim stara się o szlachetność: tak wtedy, gdy ktoś na niego patrzy, jak i wtedy, gdy nikt go nie widzi. W swej szlachetności bowiem nie szuka uznania, ale zawsze pragnie uczcić w niej szlachetność swojego Pana.

4

Rycerz
i cierpliwość

Weź udział w trudach i przeciwnościach jako dobry żołnierz Chrystusa Jezusa! Nikt walczący po żołniersku nie wikła się w kłopoty około zdobycia utrzymania, żeby się spodobać temu, kto go zaciągnął. Również jeżeli ktoś staje do zapasów, otrzymuje wieniec tylko wtedy, jeżeli walczył przepisowo.

2 Tm 2,3-5

Nie może poznać sługa Boży, ile ma cierpliwości i pokory, dopóki się wszystko dzieje po jego myśli. Gdy zaś przyjdzie czas, kiedy ci, którzy powinni postępować według jego woli, zaczną mu się sprzeciwiać; ile wtedy okaże cierpliwości i pokory, tyle jej ma, nie więcej.

św. Franciszek, Napomnienia, 13

Rycerz nie zniechęca się. Wytrwale i cierpliwie ćwiczy siebie w szlachetności i innym okazuje cierpliwość, bo wie, jak niełatwo przewycięzać samego siebie. Nie traci też sił na sprawy niepotrzebne, lecz we wszystkim przywodzi na pamięć cierpliwość swojego Pana, o której wielokrotnie się przekonywał, kiedy dawał Mu doświadczać różnych swoich niesforności.

30

Rycerz
i Matka

Potem poszedł z nimi i wrócił do Nazaretu; i był im poddany. A Matka Jego chowała wiernie wszystkie te wspomnienia w swym sercu. Jezus zaś czynił postępy w mądrości, w latach i w łasce u Boga i u ludzi.

Łk 2,51-52

Bądź pozdrowiona, Pani, święta Królowo, święta Boża Rodzicielko, Maryjo, która jesteś Dziewicą, uczynioną Kościołem i wybraną przez najświętszego Ojca z nieba, Ciebie On uświęcił z najświętszym, umiłowanym Synem swoim i Duchem Świętym, Pocieszycielem, w Tobie była i jest wszelka pełnia łaski i wszelkie dobro.

Św. Franciszek, *Pozdrowienie błogostawionej Dziewicy Maryi*,
1-3

W sercu Rycerza jest zawsze miejsce dla Matki Pana. To, co zachwyca go w jego Panu, odnajduje również w Matce. Z radością więc przywołuje Ją na pamięć, bo w Jej obecności czuje się jak jego Pan, kiedy był jeszcze dzieckiem i dawał się Jej prowadzić ku dorosłości.

31

Rycerz
i królewskie
zastępy

Potem ujrzałem:
a oto wielki tłum,
którego nie mógł nikt policzyć,
z każdego narodu i wszystkich pokoleń,
ludów i języków,
stojący przed tronem i przed Barankiem.
Odziani są w białe szaty,
a w ręku ich palmy.

Ap 7,9

Święta Maryjo, Dziewico, wśród niewiast
na świecie nie urodziła się podobna Tobie,
Córko i Służebnico najwyższego Króla, Ojca
niebieskiego, Matko najświętszego Pana naszego
Jezusa Chrystusa, Oblubienico Ducha Świętego:
módl się za nami wraz ze św. Michałem
Archaniołem i wszystkimi mocami nieba,
i wszystkimi świętymi do Twego najświętszego,
umiłowanego Syna, Pana i Mistrza.

św. Franciszek, *Oficjum o Męce Pańskiej, Antyfony*

Rycerz żyje w duchowej łączności z zastępami rycerzy w Królestwie wieczności. Oni to, mając już za sobą ostatnią walkę na ziemi, nie tylko są dla niego przykładem, ale przez swoją wierność i miłość są jego sprzymierzeńcami w zdobywaniu Królestwa.

32

Rycerz
i Księga

Jakże więc mieli wzywać Tego, w którego nie
uwierzyli? Jakże mieli uwierzyć w Tego, którego
nie słyszeli? Przeto wiara rodzi się z tego,
co się słyszy, tym zaś, co się słyszy,
jest słowo Chrystusa.

Rz 10,14.17

Tych wszystkich, do których dojdzie to pismo,
prosimy w miłości, którą jest Bóg, aby powyższe
wonne słowa Pana naszego Jezusa Chrystusa
z boską miłością życzliwie przyjęli. I przez
święte działanie niech zachowują je aż do końca,
ponieważ są duchem i życiem.

św. Franciszek, *Drugi list do wiernych*, 19.21

Rycerz znajduje radość w czytaniu i rozważaniu słów swojego Pana. Dlatego sięga z przejściem po świętą Księgę, a słodkie słowa czyta głośno. Na własne bowiem uszy chce słyszeć, jak Pan przemawia do niego. I w tym też rozpoznaje łaskę, że jego Pan mówi do niego jego własnym głosem.

33

Rycerz
i źródło

O, wszyscy spragnieni, przyjdźcie do wody,
przyjdźcie, choć nie macie pieniędzy!
Kupujcie i spożywajcie,
dalejże, kupujcie bez pieniędzy
i bez płacenia za wino i mleko!
Nakłońcie wasze ucho i przyjdźcie do Mnie,
posłuchajcie Mnie, a dusza wasza żyć będzie.

Iz 55,1.3

I po takim żalu i spowiedzi niech przyjmą Ciało
i Krew Pana naszego Jezusa Chrystusa z wielką
pokorą i czcią pamiętając, co Pan mówi: Kto
pożywa Ciało moje i pije Krew moją, ma życie
wieczne; i: To czyńcie na moją pamiątkę.

św. Franciszek, *Reguła niezatwierdzona*, 20,5-6

Rycerz zawsze powraca do źródła. Wie, że sam siebie nie stworzył i że żyje nie własną mocą. Dlatego karmi się najświętszym Ciałem i Krwią, aby mieć życie w sobie, i aby nie bać się śmierci. Tak oto trwa w jedności z Panem, który zwyciężył świat i daje mu odwagę.

Andrzej Zając

franciszkanin, rekolekcjonista,
nauczyciel akademicki, tłumacz,
poeta, fotograf, wydawca.

Rycerstwo to nie tylko historia.
To przede wszystkim szlachetność
i wierna służba Panu. Tak było
kiedyś, tak jest i teraz. Walka
rozgrywa się w sercu człowieka,
który wie komu służy. I każdy może
tu odnosić prawdziwe zwycięstwa,
odnajdując radość życia i godność
rycerskiej służby.
33 sentencje tego współczesnego
kodeksu – jak symboliczna liczba
lat ziemskiego życia Wielkiego
Króla – mają służyć pomocą
w codziennych zwycięstwach.

Bratni Zew
Wydawnictwo
Franciszkanów

www.bratnizew.pl

ISBN 978-83-7485-302-6

9 788374 853026